

Taak 3 - Het ontstaan en de verspreiding van de renaissance

De term "Renaissance" betekent letterlijk "wedergeboorte". Vanaf de 14e eeuw nam de interesse in de tijd van de Grieken en de Romeinen toe. Dit gebeurde allereerst in de Italiaanse stadstaten. Veel wetenschappers, filosofen en kunstenaars beschouwden de Middeleeuwen als een duistere periode, die overheerst werd door de dwingende macht van de kerk die elke vernieuwing tegenhield.

Met de herontdekking van de Klassieke Oudheid kwam de mens (het individu) meer centraal te staan. Men leefde niet meer alleen om in de hemel te komen, maar je mocht ook genieten van het leven op aarde. Dit werd niet meer als zonde gezien. Het werk van kunstenaars en schrijvers moest naast Gods goedkeuring ook begrijpelijk en aangenaam voor de mens zijn.

Een belangrijke vraag die historici al lang bezig houdt is de vraag, hoe we het ontstaan van de Renaissance in de 14^e eeuw in Italië kunnen verklaren. Hierover gaat onderstaande tekst.

In Italië, waar de Renaissance begon, waren aan het begin van de veertiende eeuw zelfstandige stadstaten ontstaan. Sommige bewoners waren rijk geworden door nijverheid en handel tussen de Arabische wereld en West-Europa. Zeker in Florence, de belangrijkste stadstaat, was zo een nieuwe bovenlaag van kooplieden ontstaan. Zij wilden hun rijkdom ook tonen. Rijke kooplieden gaven kunstenaars opdrachten om schilderijen en gebouwen te maken, tot nut van de hele stad, maar ook ter meerdere glorie van zichzelf. Zij vroegen de kunstenaars om andere onderwerpen te schilderen. Bijvoorbeeld wilden zij niet langer alleen christelijke onderwerpen, maar ook schilderijen over de Klassieke Oudheid en zelf- of familieportretten.

In 1341 ontving de schrijver en filosoof Francesco Petrarca in Rome de dichterskroon van de paus in Rome. Petrarca was groot liefhebber van de Romeinse schrijvers en vond dat er geen tegenstelling was tussen de oudheid en het christendom. De klassieke oudheid liet juist zien hoe machtig Italië kon zijn en wat een grootse cultuur en geschiedenis het land had. Mede door de dichterskroon kwamen veel mensen in aanraking met zijn ideeën. Ook de rijke bovenlaag in de stadstaten voelde zich verbonden met de oude Romeinse stadscultuur. De restanten van deze cultuur waren in Italië nog overal zichtbaar. De kooplieden gaven de voorkeur aan kunstenaars die deze band met de oudheid gestalte gaven.

In deze periode kwamen veel verloren gewaande teksten van klassieke auteurs weer beschikbaar. Voor een deel werden ze teruggevonden in kloosters in Italië zelf, maar ook de kruistochten en handelscontacten met de Arabische wereld waren belangrijk. Er bleken namelijk Arabische vertalingen van onbekende Griekse geschriften te bestaan, die nu gretig werden vertaald.

De veertiende eeuw werd ook geplaagd door pestepidemieën. Tussen 1347 en 1351 stierven in Europa circa 25 miljoen mensen aan de pest. Door deze sterfte ontstond er in veel ambachten een te kort aan arbeiders. Dit leidde tot de invoering van veel nieuwe technieken.

Rond 1450 ontdekte men, de kunst om met losse letters boeken te drukken. De uitvinding van de boekdrukkunst maakte het mogelijk om nieuwe denkbeelden snel te verspreiden. Kunstenaars en geleerden elders in Europa konden nu eenvoudig kennisnemen van de Renaissance. Vanaf de 16^e eeuw verschoof het centrum van kunst en wetenschap zich naar West-Europa.

Bestudeer de tekst over de Renaissance grondig. De vraag is: hoe verklaar je het ontstaan van de renaissance in Italië?

Knip onderstaande kaartjes uit en maak een begrippenschema (conceptmap). Het is de bedoeling dat je uitlegt hoe de Renaissance, in de veertiende eeuw, in Italië kon ontstaan.

Doe het als volgt:

- Je organiseert de kaartjes op een manier die jij passend vindt en trekt lijnen (bijvoorbeeld door kaartjes in tijd eerder gebeurden óf die jij minder belangrijk vindt, verder weg te leggen).
- **Trek lijnen tussen de kaartjes om de verbanden uit te leggen.**
- Leg bij de lijnen uit wat het verband tussen twee kaartjes is.
- Je hoeft niet alle kaartjes te gebruiken
- Er zijn geen foute antwoorden. We willen jouw ideeën weten.

<p>Uitvinding van de boekdrukkunst (ong. 1450)</p>	<p>Tussen 1096 en 1272 vinden er negen kruistochten plaats naar de Arabische wereld</p>	<p>Kunstenaars gaan andere onderwerpen schilderen en hun werk signeren</p>
<p>In de Italiaanse stadstaten ontstaat een rijke bovenlaag van kooplieden</p>	<p>Francesco Petrarca ontvangt in 1341 de dichterskroon van de paus en roept op tot trots op de Italiaanse cultuur en geschiedenis</p>	<p>De handel tussen Italië en de Arabische wereld nam toe</p>
<p>In Italië worden de werken uit de Klassieke Oudheid herontdekt</p>	<p>Het ontstaan van de Renaissance in Italië</p>	<p>Restanten uit de Romeinse tijd zijn overal in Italië zichtbaar</p>